

Aflevering 2: Conny Oosterhout-Smits, vrijwilliger te Eindhoven

NOODHULP BINNEN 24 UUR ALS DOEL

TEKST HANS MATHEEUWSEN | FOTO RUUD BALK

Conny: „We zijn begonnen als een persoonlijk initiatief. Ik was ziek, en ik kreeg het advies iets te gaan doen dat ik leuk vond. Vanuit mijn bed ben ik met twee vriendinnen een groepje begonnen. Elkaar helpen via Facebook. Heb je een kast nodig, dan vraag je een kast. Binnen één week zaten we op honderd mensen en toen liep het uit de hand. In 2015 organiseerden we een midweek voor kinderen, waarvoor een kleine vergoeding werd gevraagd. Geld in combinatie met een persoonlijk initiatief vond ik niet zo'n fijn idee. Met hulp van Buro Cement zijn we een stichting geworden. We hadden driehonderd euro in kas. Maar nog geen ruimte. Toen heeft de gemeente Eindhoven meegekeken, en kwamen we in dit schoolgebouw in Vlokhoven terecht. We geven noodhulp binnen 24 uur als het moet, ook via instanties of aan mensen die binnenlopen. De hulpvraag wordt wel gecheckt, maar niet heel erg streng. Wij werken vanuit vertrouwen. Als wij mensen niet kunnen helpen, verwijzen we door naar instanties.

Wij helpen in heel Eindhoven. Vorig jaar hadden we een bereik van 17.500 mensen. Dat kwam ook door corona. Veel ouderen. Het was wel schakelen. Door de beperkingen mocht en kon je niet veel. We hebben meer bezorgd, hadden meer uitgiftepunten in de stad.

We zetten de spullen bij mensen thuis op de stoep. De coördinatoren deelden rond. Kinderen hielpen. We hebben ook jeugdvrijwilligers. Zij kregen in 2019 een jeugdlintje. Ze helpen vaak oudere alleenstaanden. Voor ouderen maken ze bloemetjes, of ze knutselen, pakken dat leuk in en brengen dat. Ouderen leven daar van op. Maar we kregen ook ineens hulpvragen van omgevallen ondernemers, of zzp'ers. Zij hadden in één keer niks meer. Normaal helpen wij zo'n 9.000 mensen per jaar.

Wij hebben 155 vrijwilligers. Het kernteam bestaat uit tien, vijftien mensen. De wijken zijn verdeeld onder coördinatoren. Zij zijn onze ogen en oren. Op hun aangeven brengen wij spullen. Of halen ze op. We zijn een echte vrijwilligersorganisatie, niemand krijgt betaald. We richten ons op jong tot oud. Laagdrempelig en betaalbaar. Vooral kinderen die niet vanzelfsprekend kunnen meedoen, willen we leuke jeugdherinneringen meegeven. Wij krijgen subsidie van de gemeente Eindhoven. Voor de huur, een voorschot en organisatorische zaken. Alle activiteiten organiseren we vanaf dag één zelf; soms met hulp van fondsen, soms vragen we om een donatie. In acht jaar zijn we van niks gegroeid naar iets. Met een gezonde balans en zonder schulden.

ONDERSTROOM
DE STAAT VAN
SOCIAAL NEDERLAND

CONNIE OOSTERHOUTS-SMITS EN ANNIE GIROLDI

Mijn droom was een stacaravan voor kinderen zodat ouders even kunnen bijtanken en waarin we ook gezinnen een vakantie kunnen bieden. Met hulp van de Stichting De Grootste Familie van Nederland konden we een mooie stacaravan kopen, twaalf meter lang, drie slaapkamers, douche, toilet, verwarming, alles zit erin. De caravandealer sponsorde een deel en de campingeigenaar schonk een seizoen. Er staat een blokhuut bij, er ligt kunstgras. De caravan staat in de buurt van Baarle-Nassau. We verkopen steentjes voor tien euro per stuk en daar hopen we de kosten van te dekken. We hebben er nu 343 verkocht. Zo dragen mensen hun steentje bij. Alles bij elkaar betekent dit dat iemand met een minimuminkomen in het hoogseizoen voor 175 euro een week met vakantie kan. Mensen betalen op de camping niks. Kinderactiviteiten zijn gratis. Er zit een zwembad bij, speeltuin. Als het echt niet gaat, geven we ook levensmiddelen mee. We zijn inmiddels aan het sparen voor volgend seizoen.

Wij hebben goede en fijne sponsors voor groenten, brood en soms vlees. Ouderen worden nogal eens vergeten. Met alleen AOW kom je niet ver in deze tijd. Als ze een keer willen kienen, eten ze drie, vier dagen alleen brood. Het is een groep die niet klaagt. En ze tonen hun armoede niet aan de buitenwereld. Doe maar eerst de gezinnen met kinderen, zeggen ze dan. We zijn op een gegeven moment overgegaan op kleine eenpersoons potjes met groenten. We hebben af en toe aardappelen. En eieren, daar hebben we ook een sponsor voor. Vlees verdelen we. Ik maak ook wel eens soeppakketten. Dan doe ik daar zo'n bouillonblokje bij. We willen ouderen graag activeren, aanzetten tot zelf koken. Vorig jaar hielden we de dag van de armoede. Hadden we 7,5 kilo groente voor iedereen, én 2,5 kilo fruit. En dat konden mensen hier komen halen. We hadden een soort winkeltje. Inclusief verzorgingsproducten. Mochten ze één of twee dingen uitzoeken. En wat speelgoed, iets van wasmiddel, iets lekkers. Toen belde een vrouwtje op en zei: 'Weten jullie wel wat jullie hebben gedaan?' Ik zeg: 'Ja, niks, we hebben bij jou bezorgd'. Ze zegt: 'Ik kan hier een maand van eten, Normaal haal ik één kilo rundergehakt en één kilo kip en daar eet ik een maand van'. Dat realiseer je je niet. Ze huilde aan de telefoon... Een gezin eet er, denk ik, een dag of tien van.

Alles wat er aan geld binnen komt, wordt in hulp, projecten en activiteiten gestopt. Er is een snuffelshop. Sinds kort vragen we wat geld voor nieuwe kleren of schoenen. Maximaal 3,5 euro voor minima. Daarvan gaat 50 procent naar de nood, 25 procent naar de kinderactiviteiten en 25 procent naar de stacaravan. Er zouden wel wat meer donateurs bij mogen. Dan hoeven we minder te schoeien. We hebben niet zoveel

sponsors. Mensen maken wel eens vijftig euro over, vaak na een roep om hulp. Meestal schenken ze of leveren ze goederen. Alleen in coronatijd kun je dat niet altijd aannemen. Als ik oproep voor melk en pasta of noem maar op, dan komen mensen hier tasjes brengen. Daar maken wij dan weer één pakket van. Ik vind het wel mooi dat veel dingen ook zonder geld kunnen. Er is veel armoede. Veel meer door corona. Ik ben platgebeld. Mensen wisten het niet meer. Baan kwijt, zaak dicht, geen geld, het was nog niet duidelijk wat de regering zou gaan doen. Er is flink beroep gedaan op onze noodhulp. Nu zitten we, denk ik, in een soort van naweeën. Mensen zitten thuis, het inkomen is weg, er zijn schulden. De gemeente zit er korter op maar ja... Dat gebeurt al als mensen een maand hun huur niet kunnen betalen. Dat vind ik te kort. Ik zou zelf voor de tweede maand kiezen. Dat is ook de maand waarin wij zeggen: oké, nou is het tijd dat je wel iets moet gaan doen: bel WIJeindhoven, een bewindvoerder of een budgetbeheerder en vraag om hulp. Want dadelijk, na de derde maand, ben je je huis kwijt.

‘WAAR ZOU NEDERLAND ZIJN ZONDER AL DIE VRIJWILLIGE ORGANISATIES? NERGENS’

WIJeindhoven roept regelmatig onze hulp in. Vaak gaat het om spullen. Van theelepels tot laminaat leggen. Bijna alles: kasten, bedden, koelkasten, kookplaten, lampen. Aan de andere kant: wij zijn geen kringloopwinkel. Wanneer is er sprake van nood? Een man met twee kinderen en alleen een rugzak met wat kleding, dat is nood. Ja, ook als je op een betonnen vloer zit. Dan roepen we op. In het begin haalden we de spullen ook op. Nu kijken we of mensen zelf de spullen kunnen komen halen. Het is elke keer een afweging. Geen eten meer, ja, dat is acute nood. Dat geldt ook voor gebrek aan babyvoeding, en luiers. We worden ook nog wel eens verrast. Zoals door de armoede en de eenzaamheid onder de expats. Dat vind ik echt schrijnend. Je zit in een vreemd land, je doet je ding maar hebt geen contact, zeker nu niet. Vanuit thuis sturen ze geld, maar als het daar ook slecht gaat, dan houdt het op... Ik ben daar echt van geschrokken. Wij zijn niet zaligmakend, maar wie geeft er deze snelle hulp? Wij zijn eigenlijk een soort SOS

voor eten. Mensen vragen ook vaak pas te laat om hulp. Ze schamen zich. De koelkast is dan al drie dagen leeg. Ik zeg altijd, kom op tijd. Dan hoef je nog niet van alles. Ik laat mensen langskomen. Stel een paar vragen. Je weet heel snel of iemand geholpen wil worden. Wij vergissen ons ook wel eens.

Veel hulp in Eindhoven is particulier. Natuurlijk hebben instanties in de gaten wat er aan de hand is. De aanvragen stijgen in hoog tempo. Generalisten van WIJeindhoven krijgen al veel op hun bord en hebben niet de mogelijkheden die wij hebben om snel te helpen met spullen. Waar zou Nederland zijn zonder al die vrijwillige organisaties? Nergens. Hoe wil jij als Eindhoven eenzaamheid aanpakken zonder hulp van al die particulieren? Wij koken voor mensen in de straat. Mensen krijgen zo contact en dat maakt hen blij. De eenzaamheid onder ouderen is veel erger dan mensen denken. Voordat ik hiermee begon, heb ik me nooit zo verdiept in de situatie van minima. We hadden daar nooit mee te maken. Of armoede. Wat is nou 25 euro? Maar voor sommige mensen is dat heel veel geld." Annie: „Ik heb tot vorig jaar mei in een schoenenwinkel in de stad gewerkt. In de goede tijd kochten mensen drie paar Uggs en een paar dames- en een paar herenschoenen en tikten 1.200 euro af. Toen kwam ik hier terecht... Dan is het verschil wel heel erg groot. Ik had nooit verwacht dat er zoveel armoede en eenzaamheid zijn. Ik had ook niet gedacht dat de stichting zo groot is. Ik dacht, ik ga daar wat vrijwilligerswerk doen maar er gaat veel tijd in zitten.”

Conny: „Mensen vragen ons vaak wat zij terug kunnen doen. Kom gezellig op een ochtend helpen, in de snuffelshop, in de tuin, of bij kinderactiviteiten. De ramen lappen. Die wederkerigheid zoeken we op. Dat mensen weer gevoel voor eigenwaarde krijgen. Veel mensen

voelen zich waardeloos, nutteloos. Dat hoeft niet zo te zijn. Hier is genoeg te doen. Iedereen is welkom. Het lenigen van de immateriële nood is misschien nog wel belangrijker. Op dinsdag houden we een sociale lunch, zoals wij dat noemen. Ik geloof voor 1,75 of 2 euro. Aan tafel worden mooie gesprekken gevoerd. Soms zitten we buiten met een heel stel. In de zomer. Praten. Hoe heeft het zover kunnen komen? En samen komen we tot oplossingen. Of mensen passen kleren, en zitten lekker te kletsen. Zo komen we achter de hulpvraag. Ontdekken de verborgen armoede. We horen niemand uit. Kinderen vertellen veel. We spreken moeders als ze kinderen komen brengen en halen. Dat gaat allemaal heel ontspannen. Toen wij een stichting werden, heb ik meteen besloten: geen bureaucratie. En korte lijnen. Er is altijd wel een bestuurslid aanwezig en aanspreekbaar.

Plekken in de stad met veel stille armoede zijn er overal. Niets is wat het lijkt. Dat mensen in huizen van vier ton wonen, zegt niks. Het kan om ondernemers gaan die geen werk meer hebben. Door corona is het allemaal alleen maar erger geworden. Uitkeringen zijn een vangnet. Mensen komen in een molen terecht. Je moet wel naar hun persoonlijke situatie kijken. Je kunt niet alles over één kam scheren. Kijk wat de mogelijkheden zijn. Laat die moeder met drie kinderen in een vechtscheiding die door haar vent in elkaar is geslagen eerst even bijkomen. Kijk wanneer mensen weer gaan werken of dat past binnen de schuldsanering, zonder dat ze later alsnog de rekening krijgen gepresenteerd in de vorm van een naheffing voor zorg- of huurtoeslag. Dan zitten ze namelijk zo weer in de schulden. Al die landelijke regeltjes... Soms denk ik: waar zijn ze mee bezig? Belast extra inkomen gewoon. Dat motiveert om te gaan werken, in plaats van achteraf verrekenen en teruggave eisen. Het verschil tussen mensen die veel hebben, iets hebben en niets hebben, wordt steeds groter.”

Samen met een groep enthousiaste vrijwilligers begon Conny Oosterhout-Smits in 2013 Sociaal Solidair Eindhoven. Het particulier initiatief, dat huist in een voormalige basisschool op de Pachtakker in de Woenselse wijk Vlokhoven, werd in 2016 een stichting. Conny Oosterhout-Smits is voorzitter, Annie Giroldi tweede penningmeester. Doel is het ondersteunen van minima in de stad. Dat gebeurt op allerlei manieren en op velerlei gebied, van het maken van een praatje tot het leveren van noodhulp in de vorm van voedsel, huisraad en kleding. ‘Met en voor elkaar’ is het motto. De stichting werkt samen met diverse instanties in Eindhoven. Alle hulp is welkom. Voor meer informatie zie www.stichtingsociaalsolidair.nl.